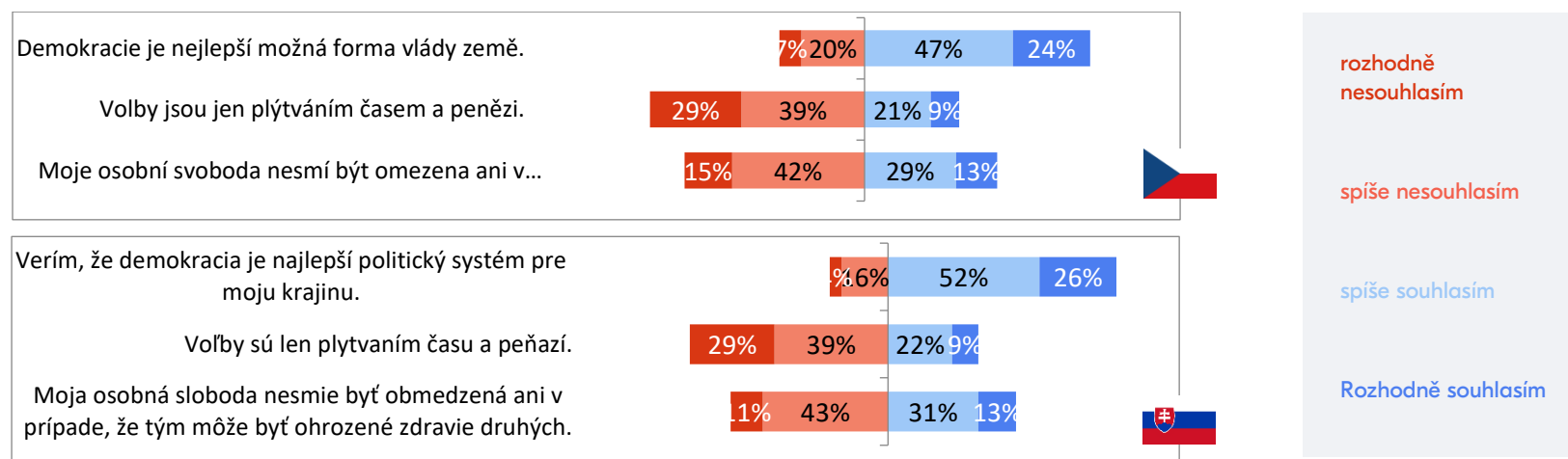

Nevěří druhým, nevěří politickým stranám... Poznejte blíže pohled mladých Čechů a Slováků na demokracii

Drtivá většina mladých lidí z Česka (71%) a ze Slovenska (78%) si myslí, že demokracie je nejlepší politický systém pro jejich zemi. Jen zhruba polovina má však pocit, že rozumí tomu, jak funguje politika a společnost, přičemž nejméně zorientovány se cítí být mladé ženy a nejvíce členové mládežnických organizací. Základní principy demokracie jsou však vnímány jen částečně. Každý třetí mladý člověk v obou zemích považuje volby za plýtvání časem a osobní svobodu nadřazují i nad zdraví ostatních, to vše v atmosféře převládající nedůvěry v politické strany a vlastní okolí.

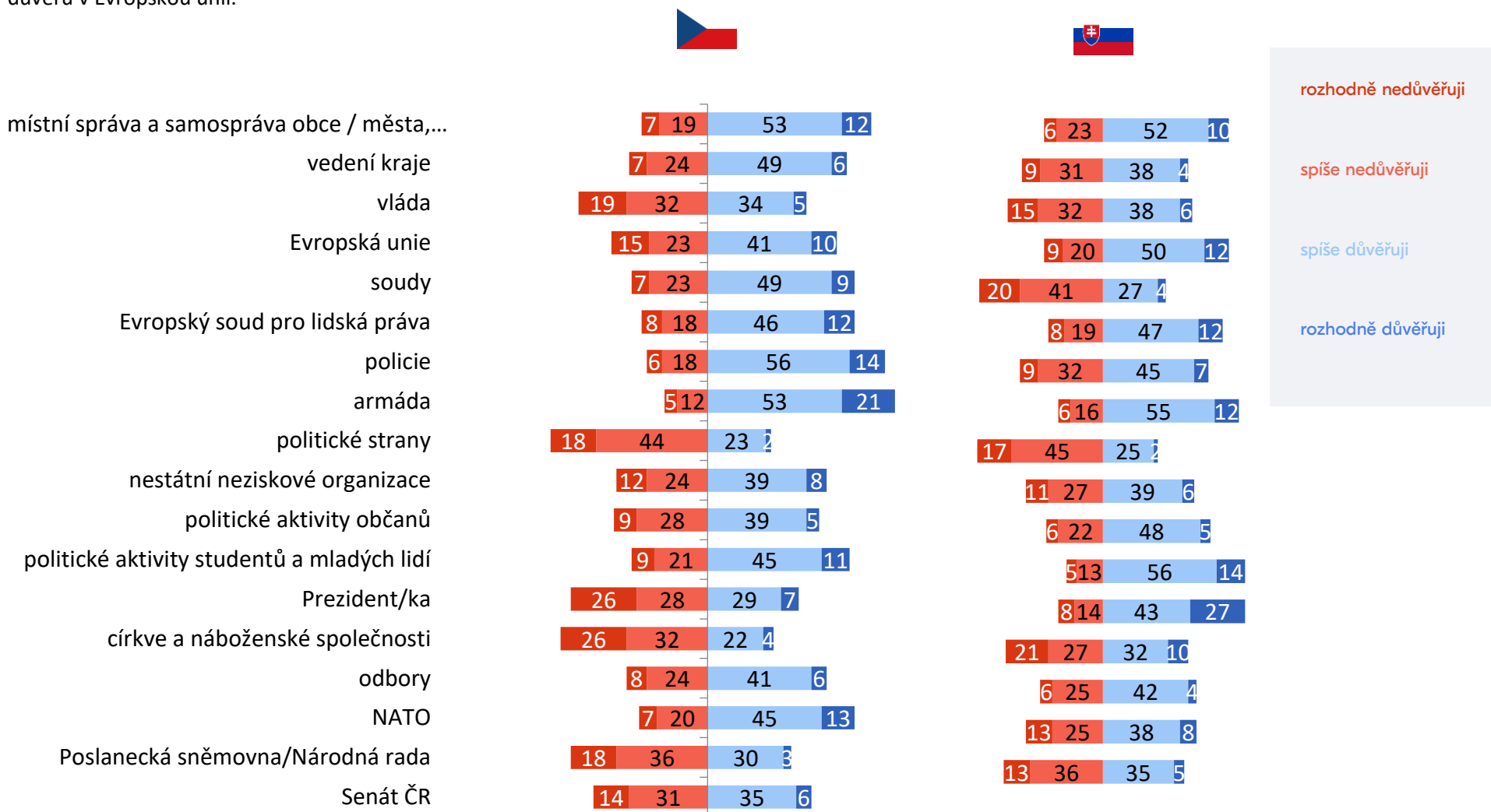
Vyplynulo to z **reprezentativního průzkumu Hodnoty mladých**, podpořeného z programu Erasmus +. Na začátku léta tohoto roku ho **realizovala Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) a Rada mládeže Slovenska (RmS)**. Sběr kvantitativních dat probíhal od května do července 2020 na reprezentativních výběrech v Česku a na Slovensku. Celkem bylo dotazováno 3008 respondentů ve věku od 15 do 29 let (1508 v Česku a 1500 na Slovensku). Je to v českých poměrech velmi detailní pohled na tuto generaci. Sběr dat probíhal ze 2/3 online a z 1/3 naživo. V Česku sběr zajišťovala agentura KANTAR CZ a na Slovensku agentury FOCUS SK a 2Muse.

V první veřejné prezentaci výsledků jsme se zaměřili na **hodnoty související s nadcházejícím výročím Sametové revoluce**, tedy jak mladí lidé hodnotí demokracii, jak důvěřují sobě navzájem nebo jakou mají důvěru vůči institucím, které je mají reprezentovat. Jak si váží demokracie ta generace, pro niž jejich rodiče a prarodiče vybojovali před lety svobodu?

Důvěra v instituce demokratické společnosti

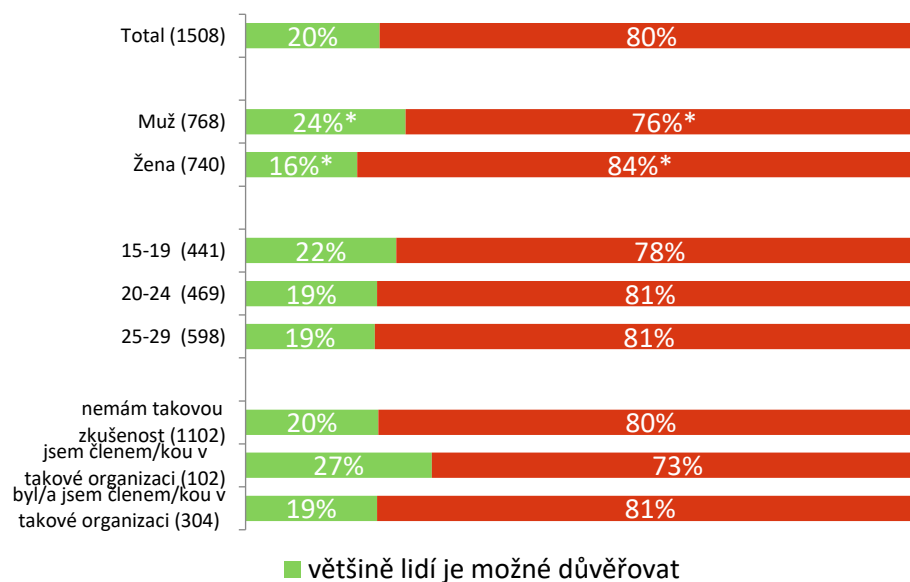
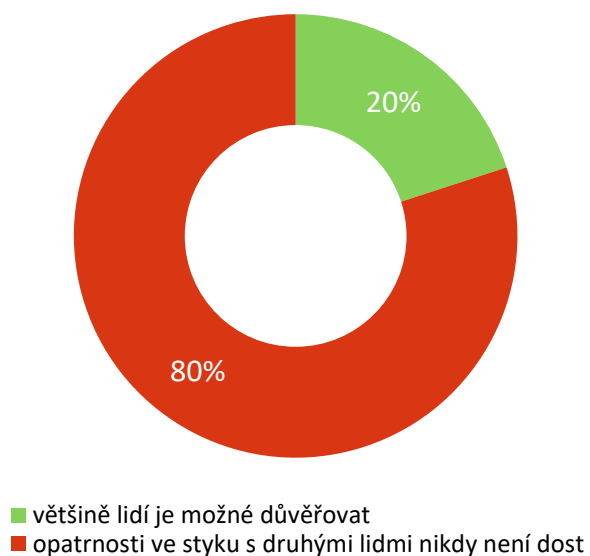
„Havlovy děti“ mají velkou nedůvěru vůči politickým stranám. Mladí jsou velmi silně nespokojeni s tím, jak jsou politické strany a politici (ne)schopni řešit problémy, které považují za důležité. **Nedůvěřuje jim shodně 62 % mladých Slováků a Čechů.**

Podle průzkumu nejvíce mladých lidí v Česku důvěřuje policii, soudům a NATO. Politické instituce si příliš důvěry nezískávají, s výjimkou místních a krajských samospráv. Zatímco důvěra ve vlády či parlamenty je mezi mladými lidmi z obou zkoumaných zemí podobná – a velmi nízká, tak např. **mladí Češi důvěřují hlavě státu významně méně než Slováci** (36 % v ČR proti 70 % v SR). Z mezinárodního pohledu mladí Češi více věří NATO, zatímco mladí Slováci mají větší důvěru v Evropskou unii.

Mladí Češi a Slováci se bojí, že je chtějí druzí "podfouknout"...

Mladí lidé v obou zemích jsou vůči svému okolí převážně nedůvěřiví. V Česku i na Slovensku je až 80 % mladých při styku s druhými lidmi opatrných a jen každý pátý mladý člověk si myslí, že většině lidí je možné důvěřovat. Ženy jsou v porovnání s muži opatrnější. Nejdůvěřivější jsou dvaceti- až čtyřicetiletí na Slovensku (25%), jejich důvěra v lidi kolem nich následně prudce klesá. V Česku zaznamenáváme vyšší důvěru pouze u mladých lidí aktivních v organizacích dětí a mládeže (na úrovni 27 %).

„Osobní důvěra je u mladých lidí důležitým předpokladem pro zdravý a sebevědomý rozvoj celé osobnosti, stejně jako pro důvěru v demokracii a politické instituce. Ovlivňují ji jak nejbližší okolí a zkušenosti, tak celospolečenské klima. Od přelomu tisíciletí osobní důvěra mladých postupně narůstala a odrážela i relativně poklidný vývoj české společnosti. V současnosti se ale navrácí na úroveň z konce 90. let. Mladí věřili více než starší i politickým stranám a dalším demokratickým institucím, nicméně poslední roky tyto pozitivní rozdíly smazávají,“ komentuje vývoj Jan Husák, analytik z České rady dětí a mládeže.

Průzkum také ukazuje, že **4 z 10 mladých dávají vyšší preferenci vlastní svobodě na úkor práv a potřeb ostatních**. I v současné situaci 42 % (ČR), resp. 44 % (SR) mladých lidí souhlasí s výrokem, že jejich osobní svoboda nemůže být omezena, i když tím může být ohroženo zdraví druhých. Jedná se o další indikátor narušené společenské solidarity a nepochopení jednoho ze základních principů demokratické společnosti – potřeby ochrany slabších a znevýhodněných.

Mladí lidé jsou politicky slabí

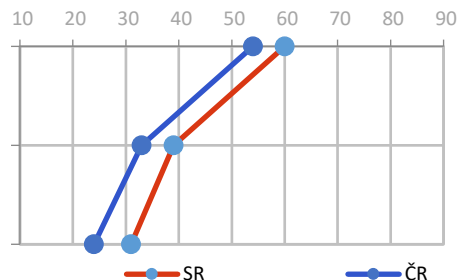
Mladí lidé na Slovensku si myslí, že jejich vliv v oblasti politiky je větší než to pociťují vrstevníci v Česku. Dle indexu politické účinnosti si až čtvrtina (ČR) a pětina mladých (SR) však myslí, že nemá vůbec žádný vliv, neumí zformulovat své politické názory a nerozumí politice.

Alarmující je i samotné zjištění, že více než polovina (58% v SR) a (65% v ČR) má pocit, že rozhodně nebo spíše neumí nic ovlivnit, politice nerozumí a nemá názory, které je třeba vyslechnout. Nejméně zorientovány se cítí být mladé ženy a nejvíce členové organizací dětí a mládeže.

Rozumím, jak funguje společnost a politika.

Mám na politiku názory, které stojí za to si vyslechnout.

Věřím, že dokážu ovlivnit politická rozhodnutí.

"Nabízí se otázka, zdali politické názory, postoje a preference u mladých ve věku 15 až 17 let jsou relevantní, a zdali k tomu mají vlastně co říci. Ačkoliv ještě nemají volební právo, neznamená to, že se nemohou o politiku zajímat a mít na ni své názory. Hranice 18 let není zlomem uvědomění a utváření názorů na politiku a společnost, naopak, jedná se pouze o formální záležitost. Samozřejmě i starší často v těchto tématech tápou," upozorňuje analytička ČRDM Nela Andresová.

„Působit pozitivně na postoje mladých k politice a demokracii vyžaduje velké úsilí a rozmanitý přístup k různým skupinám. Zkušenosti z práce s dětmi a mládeží v této oblasti, stejně jako zahraniční výzkumy potvrzují, že důležitý je především dobrý příklad, pozitivní zkušenosti s vlastní účastí ve společenských a politických procesech. Totéž platí o podpoře ze strany nejbližšího okolí, které v případě mladých velmi často znamená také prostředí škol. Jedině tak je možné postupně důvěru mladých v demokracii, její instituce a principy zvyšovat. Dle našich zjištění v organizacích dětí a mládeže se ukazuje, že prostředí, kde se mladí aktivně a průběžně zapojují do rozhodování o svých aktivitách, pomáhá formovat jejich pozitivní hodnoty a postoje k demokracii. Podobné postupy práce

s dětmi by se tak mohly díky kvalitnímu občanskému vzdělávání více rozšířit i do vzdělávacího systému a do škol, aby se s nimi setkávala širší část mladé generace,“ uzavírá Jan Husák.

*Výroky z baterie politické účinnosti a postojů
Rozhodně+ spíše souhlasím*

Demokracie je nejlepší možná forma vlády země.

Volby jsou jen plýtváním času a peněz.

Rozumím tomu, jak funguje společnost a politika.

Věřím, že dokážu ovlivnit politická rozhodnutí.

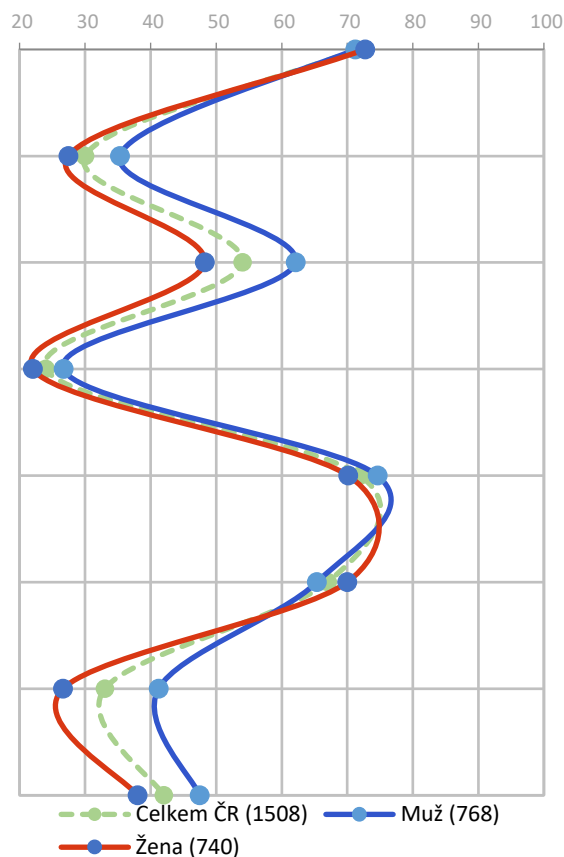
Politici se o mě nezajímají.

Isem pro setrvání České republiky v EU.

Mám na politiku názory, které stojí za to slyšet.

Moje osobní svoboda nesmí být omezena ani v případě, že tím může být ohroženo zdraví druhých.

Podle pohlaví

Podle zkušenosti s členstvím v organizaci mládeže

